

Ūdru monitorings 2020. - 2023.gadā

LĪGUMS Nr. 7.7/248/2020

Apkopojums par izpildi līdz 2021. gada 31.maijam

Jānis Ozoliņš, Guna Bagrade, Gundega Done, Mārtiņš Lūkins, Aivars Ornicāns,
Digna Pilāte, Alda Stepanova, Agrita Žunna

LVMI “Silava”

Izpildes progress

Līdz 2021. gada 31.maijam veikti šādi galvenie darba uzdevumi:

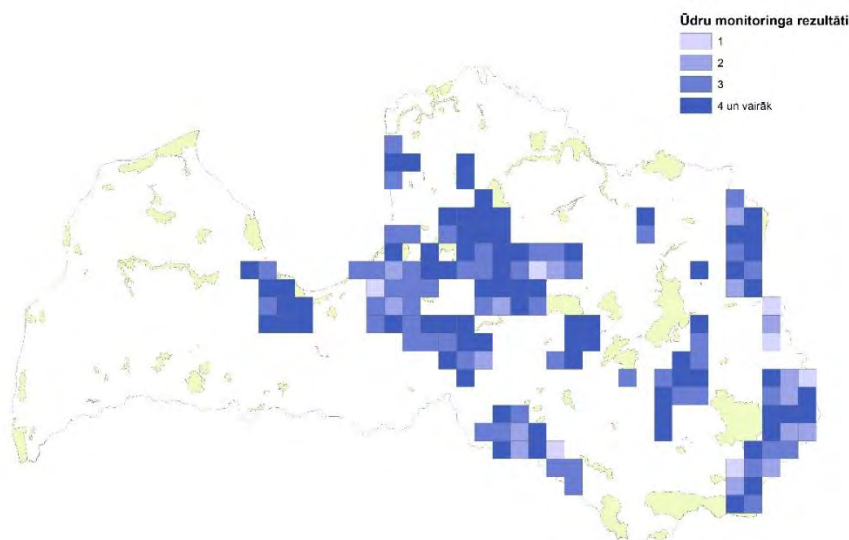
- (1) ūdru darbības pēdu uzskaitē 223 10x10 km kvadrātos visā Latvijā;
- (2) pabeigts ūdru monitorings 5 **NATURA 2000** teritorijās – Gaujas nacionālais parks, Ķemeru nacionālais parks, dabas liegumos “Lubāna mitrājs” un “Dubnas palīene”, dabas parkā “Adamovas ezers”;
- (3) aktualizētas standarta datu formas minētajām Natura 2000 teritorijām;
- (4) turpināta gadījuma novērojumu/zīņojumu reģistrācija un apkopošana par tieši novērotiem un bojāgājušiem ūdriem.

Rezultāti

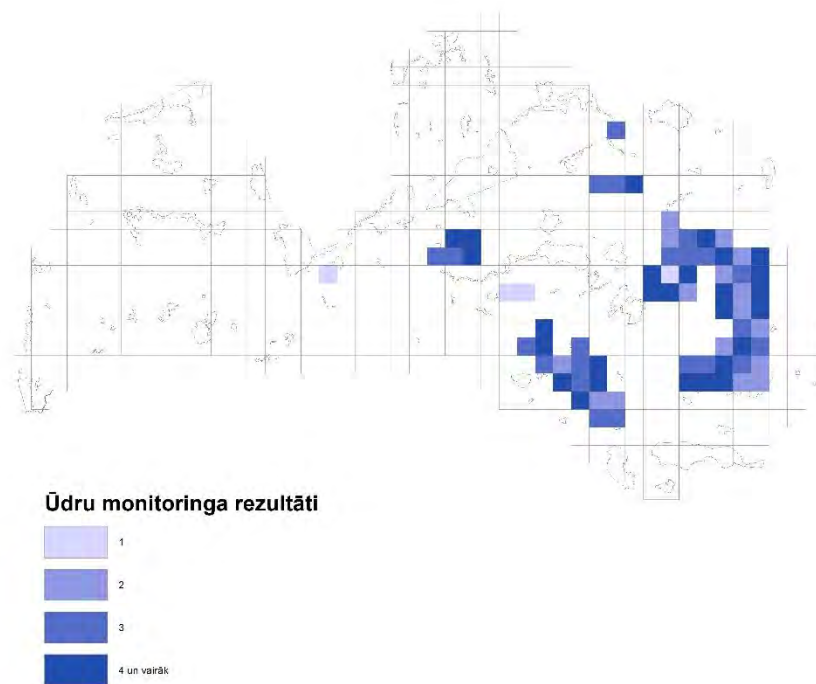
Fona monitorings

Kopumā līdz 2021.gada 31.maijam pārbaudīti 892 ūdru monitoringa punkti, kas izvietoti 223 kvadrātos. No šiem apsekotajiem punktiem 716 jeb **80,3% atrastas ūdru klātbūtnes pazīmes**. Monitoringa punktu sadalījums pēc biotopu kvalitātes: **izcils 73,8%, labs 19,9%, vidējs 4,3% un slikts 2,0%**.

Visos četros pārbaudītajos punktos ūdru pazīmes atrastas 103 kvadrātos (46,2%), trīs punktos 74 kvadrātos (33,2%), divos punktos 34 kvadrātos (15,2%), bet tikai vienā punktā – 12 kvadrātos (5,4%). Sadalījumā pa kvadrātiem ūdru sastopamība bijusi 100%, jo nav kvadrātu, kuros ūdru klātbūtne nebūtu atrasta vispār (1., 2. att.).

1. att. Ūdru izplatība Latvijā pēc 154 10x10km kvadrātu pārbaudes rezultātiem uz 31.03.2021. Karte: M. Lūkins *Zilās krāsas intensitāte atkarīga no ūdru klātbūtnes vienā, divās, trīs vai visās no monitoringam paredzētajām pārbaudes vietām. Pilnībā neapdzīvoti kvadrāti nav konstatēti.*

2. att. Ūdru izplatība Latvijā pēc 69 10x10km kvadrātu pārbaudes rezultātiem laikā no 01.04.2021 līdz 31.05.2021. Karte: M. Lūkins *Zilās krāsas intensitāte atkarīga no ūdru klātbūtnes vienā, divās, trīs vai visās no monitoringam paredzētajām pārbaudes vietām. Pilnībā neapdzīvoti kvadrāti nav konstatēti.*

NATURA 2000 monitoringings

Gaujas nacionālā parka (GNP) teritorijā apsekoti 28 ūdru monitoringa punkti, un 16 punkti apsekoti ārpus nacionālā parka robežām to tiešā tuvumā vai teritorijas ietvertajā pilsētvidē, piemēram, Cēsīs. Līdz ar to ūdru mikropopulācijas un to biotopu saglabāšanas stāvokli GNP raksturo 44 monitoringa punkti. No tiem ūdru klātbūtnes pazīmes konstatētas 43 punktos. Biotopu stāvoklis izcils bijis 21 punktā, labs 19 punktos, bet vidējs - 4 punktos. Kā traucējumi, kas pazemina biotopu vērtību minēta invazīvu sugu klātbūtne (Amerikas ūdele) un vizuāli redzams industriāls piesārņojums. Populācijas lielums teritorijas robežās, izmantojot metodikā norādīto algoritmu, vērtēts no 196 līdz 293 indivīdiem jeb noapaļojot – 200-300.

Ķemeru nacionālā parka (ĶNP) teritorijā apsekoti 17 ūdru monitoringa punkti. No tiem ūdru klātbūtnes pazīmes konstatētas 15 punktos. Biotopu stāvoklis izcils bijis 14 punktos, labs 2 punktos, bet vidējs - 1 punktā. Kā traucējumi, kas pazemina biotopu vērtību minēti transports un trokšņa piesārņojums. Populācijas lielums teritorijas robežās, izmantojot metodikā norādīto algoritmu, vērtēts no 45 līdz 88 indivīdiem jeb noapaļojot – 50-90.

Dabas liegums ‘Lubāna mitrājs’ (LM) teritorijā apsekoti 17 ūdru monitoringa punkti, un 11 punkti apsekoti ārpus LM robežām tiešā to tuvumā. Līdz ar to ūdru mikropopulācijas un to biotopu saglabāšanas stāvokli LM raksturo 28 monitoringa

punkti. No tiem ūdru klātbūtnes pazīmes konstatētas 20 punktos. Biotopu stāvoklis izcils bijis 14 punktos, labs 11 punktos, vidējs 2 punktos, bet vienā punktā - slikts. Kā traucējumi, kas pazemina biotopu vērtību minēta invazīvu sugu klātbūtne (Amerikas ūdele), troksnis, mazo HES ietekme, transports un tūristu un makšķernieku slodze. Populācijas lielums teritorijas robežās, izmantojot metodikā norādīto algoritmu, vērtēts no 72 līdz 143 indivīdiem jeb noapaļojot – 70-140.

Dabas lieguma “Dubnas paliene” (DP) teritorijā apsekoti 3 ūdru monitoringa punkti, un 1 punkts apsekoti ārpus DP robežām tieši to tuvumā. Biotopu saglabāšanas stāvokli DP raksturo 3 monitoringa punkti teritorijas iekšienē, jo palu dēļ 4 punktā vērtējums nebija iespējams. Ūdru klātbūtnes pazīmes monitoringam izraudzītajos punktos konstatēt nebija iespējams paaugstinātā ūdens līmeņa dēļ, taču nav pamata apšaubīt, ka ūdri šo teritoriju apdzīvo. Biotopu stāvoklis izcils bijis 2 punktos, labs vienā punktā. Kā traucējums, kas pazemina biotopu vērtību minēts tūrisma slodze. Populācijas lielums teritorijas robežās, izmantojot metodikā norādīto algoritmu, netika vērtēts, bet pēc ekspertu atzinuma tas ir robežās no 1 līdz 5 indivīdiem.

Dabas parka “Adamovas ezers” (AE) teritorijā apsekoti 2 ūdru monitoringa punkti. Abos punktos konstatētas ūdru darbības pazīmes. Biotopu saglabāšanas stāvoklis AE monitoringa punktos raksturots kā labs un vidējs. Kā traucējums, kas pazemina biotopu vērtību minēts tūrisma un makšķernieku slodze, kā arī trokšņa piesārņojums. Populācijas lielums teritorijā, izmantojot metodikā norādīto algoritmu, ir vērtējams robežās no 1 līdz 5 indivīdiem.

Gadījuma ziņas

Informācija par nejaušiem ūdru vai to darbības pazīmju novērojumiem apkopota, apmeklējot dabas novērojumu portālu www.dabasdati.lv.

2021. gada pirmajos piecos mēnešos portālā www.dabasdati.lv reģistrēta 15 ziņas par nejaušiem ūdru tiešiem novērojumiem vai sabraukšanas gadījumiem uz autoceļiem (1. tab.).

1. tabula

Gadījuma ziņas dabas novērojumu portālā Dabasdati.lv par ūdru un to darbības pēdu novērojumiem 2020. gadā un 2021. gada piecos mēnešos ar koordinātēm LKS 92 sistēmā

Datums	Skaitis no	Skaitis līdz	Novērojums	Piezīmes	X	Y
1/11/2020	1	1	Pēdas		313298	240505
1/13/2020	1	1	Pēdas		380050	386339
1/13/2020	1	1	Darbības pēdas (t.sk. izkārnījumi, kalumi)		383278	387511
1/29/2020	1	1	Darbības pēdas (t.sk. izkārnījumi, kalumi)		588428	361715

3/22/2020	4	4	Barojas	Četri īpatņi, barojas un spēlējas. Ģimenes grupa vai pulcēšanās riestojot?	586960	334895
3/23/2020	1	1	Novērots (redzēts)	Peldēja pa dīķi	437087	306162
3/29/2020	3	3	Novērots (redzēts)		672729	297922
5/1/2020	1	1	Novērots (redzēts)		640836	207473
5/17/2020	1	1	Novērots (redzēts)	Parādījās no ceļmalas grāvja, pārlēkšoja ceļu un pazuda Skudrupītes niedrājā	462420	303026
5/20/2020	1	1	Darbības pēdas (t.sk. izkārnījumi, kalumi)		576197	351196
6/1/2020	1	1	Sabraukts		716343	250990
6/6/2020	1	2	Novērots (redzēts)	/Peldējās upīte viens, krastā otrs. Ir ļoti īss video ar vienu.	566907	312085
7/3/2020	1	1	Novērots (redzēts)	/Grāvī bebra uzpludinājumā	561580	382739
7/3/2020	1	1	Sabraukts		554444	348629
7/4/2020	1	1	Pēdas		646180	214922
7/7/2020	1	1	Darbības pēdas (t.sk. izkārnījumi, kalumi)		528244	377839
7/24/2020	1	1	Novērots (redzēts)		547722	304351
8/25/2020	1	1	Sabraukts		558108	336407
9/5/2020	1	1	Darbības pēdas (t.sk. izkārnījumi, kalumi)		590414	337036
9/12/2020	1	1	Sabraukts		418048	337974
????			pārskrēja pāri ceļam		681721	295058
2/10/2021	2	2	Novērots (redzēts)	Nira Gaujā, līda uz ledus un atpakaļ upē, viens noķēra nēģi, sāka uz ledus to ēst un, ieraugot cilvēku, aizpeldēja abi divi tālāk ar visu nēģi	559234	345434
1/16/2021	4		Novērots (redzēts)	Barojas	619611	279666
1/16/2021	1	2	Novērots (redzēts)		567324	348829
1/20/2021	1		Novērots (redzēts)	Peldēja pa neaizsalušo upīti. Krastā redzamas takas un alas.	492349	308199
1/23/2021	1		Novērots (redzēts)		458766	345818
3/8/2021	1		Novērots (redzēts)	Aiviekstē uz ledus.	677522	300785
4/6/2021	2		Novērots (redzēts)		532569	388120
4/29/2021	1		novērots (beigts)	Izskatās nesen miris. Ārēji redzamu traumu nav. Paliels eksemplārs - nerēķinot asti, ap 40 cm garš.	576676	366532
5/2/2021	1		novērots (sabraukts)	Sabraukts	375626	282086
5/6/2021	1		novērots (sabraukts)	Sabraukts	586620	387776
5/7/2021	1		Novērots (redzēts)		714638	33858
5/8/2021	2		Novērots (redzēts)		430966	372679
5/12/2021	1		Novērots (redzēts)	barojas	669438	284783

5/16/2021	1	Novērots (redzēts)	556768	407073
5/17/2021	1	Novērots (redzēts)	685004	317204